

TÌNH YÊU NHƯ BÓNG MÂY

Đà Lạt xưa kia giống như một thiêu u nư tu i xuân thì, dáng đài các, đã từng làm siêu lòng biết bao nhiêu là văn sĩ, thi sĩ, nhạc sĩ, họa sĩ và các nhiếp ảnh gia nổi a... Thời quy n rữ. Thời đ m say. Ghé thăm Đà Lạt đ r i khi chia tay nhau i b n r n.

KHÁNH GIANG năm 1959 viết về “Đà Lạt với du khách” đã nói:

“B n có s ng qua nh ng ngày i ng i u bu n Đà Lạt, có ng m qua nh ng bu i hoàng hôn nhu m đ cánh đ i, có ng i thu mình nhìn qua g t m a n ng trĩu r i trên c a kính, có đ p tr m ngâm cô đ c say mê theo khói thu c và h ng v tách cà phê phin đen ngòm, có i th i đ i làn m a b i v đêm, có n n gót giày đ u đ u trên đ ng ph hoang v ng, có s ng qua nh ng gi phút tr ng r ng c a cu c đ i và lòng có mang ít nhi u k n m đầu th ng, b n m i c m đ c cái “tâm hồn” sâu xa và th m thía c a Đà thành. Và lúc y, b n khó lòng mà r i Đà Lạt đ c n a.”

Tình yêu với Đà Lạt thời muôn v . Khi thì i ng i nh m t n c h thu êm d u hay cu ng nh t nh nh ng b t n c tr ng xóa c a thác n c bên đèo. Khi thì giảng m c nh s ng khói ph trên kh p cánh r ng thông. Khi thì tan b n vào thình không theo tiếng chuông chùa Linh Sơn... tiếng chuông nhà thờ Con Gà... Tình yêu vang v ng và lan đi đ r i h i nh p vào núi đ i Đà Lạt m i bu i sáng s m khi m t tr i còn khu t đ ng...

Phải chăng đời với những ai đã từng sinh trưởng tại Đà Lạt, hay đã có một thời gian dài sinh sống tại đây hoặc chỉ là du khách ghé thăm thành phố trong ít ngày tại Đà Lạt cũng như những ngày tháng cũ đã đi vào trong tim cùng tâm hồn con người những nỗi niềm những nỗi sâu đằm và thi vị tha... như suối nguồn tuôn chảy. Nói hoài không hết!

Sau đây chỉ thêm tiếp và ghi lại những cảm nhận nào cái tình cảm những yêu và nhớ nhưng đó mà thôi! Mọi người ơi! Tình yêu với Đà Lạt bằng bình như bóng mây, một thời đã hẹn giờ quyên luyến trên bầu trời thành phố cao nguyên thì nay lại man mác dần trôi ra khắp cõi bình yên những ngày trôi... Nhớ nhớ khôn nguôi!

**ĐINH LANG
& DIỄM LIÊN**

ĐINH LANG (Đình Đình Dũng) là thân phận của nhà ca sĩ nhạc trẻ DIỄM LIÊN. Khi nhạc sĩ đi chuyển xa Đà Lạt trong “những ngày vào đời” của mình đã kể lại chuyến đi lên thành phố sống một vài ngày ở bình yên thân, trong đó có Nguyễn Đức Nam, như sau:

“*Thời tình yêu ngày vào Nam, tôi chia biệt Đà Lạt bao giờ, mặc dù đã nghe rất nhiều người ca ngợi thành phố này: nào là thành phố sống một mùa, nào là thành phố mộng mơ... Cho nên khi Nam hẹn tôi, tôi đồng ý liền, mặc dù trong túi chỉ có 500 đồng để góp vui bình yên chúng, giờ là để trả chi phí xăng như, ăn uống...*

Sau giờ một ngày, chia c xe Citroen cũ kỹ, ít ch ch mà y thì ng tôi đi Phan Rang, dẫm chân đèo Ngoạn Mục thì trời đã tối đen. Chiều có thì ng nào rành lái máy móc gì cả, nên xe mới leo đèo nên a đèo thì rùng mình dẫm lái, không chịu ch y n a.

C bình dàn ph ra về đồng về y các xe đi ngang qua đ xin đi quá giang về Đà Lạt, những chiếc có xe nào ch u đồng lái già a đêm khuya như thế này cả. Đói bình quá, những trong xe lái ch ng mang theo để ăn gì cả. Thì ng Kh và b o d n nh t b n, nó đi vào rừng một lúc và mang ra một chùm xoài rừng, ai n y đành nhai xoài xanh cho để đói bình. Đ n một giờ sau mới có một chiếc xe cũ kỹ ch u ng ng lái. Thì ng Kh và S o lái ra th ng thuy t, cu cùng ông tài xế ch u kéo chiếc xe Citroen và cho tôi về Đà Lạt với giá tiền bình ng t t cả số tiền tôi tôi đóng góp. Thì là tiêu tan cái mộng lên Đà Lạt ăn ch i, nh y đ m...

Trời tối sáng thì xe tôi thành phố Đà Lạt. Thì ng Kh và thì ng Tín lãnh nh m về mang xe tôi garage để s a, còn tôi và Nam thì leo lên cái dốc thì t cao để h ng về phía ch Hòa Bình Đà Lạt.

Đ ng trên đường nhìn về phía Hồ Xuân Hương, già a làn sống một mùa bay về ng về ngang qua một, tôi cả ng ng i đi tr c c nh đ p ch a bao giờ t ng th y. Tôi t ng nh đang

Đi vào chốn Bồng Lai Tiên Cảnh trong truyện thì u thuyet kì m hi p v n th ng t v y. Hình ảnh im lìm này, khiến tôi quên hết cả tiếng sóng biển quen thuộc của Nha Trang, thành phố mà tôi vừa mới đi qua.

~~~~ Tôi nói với Nam:

~~~~ - Chỗ này là sau này tao sẽ không thể nào rời xa được cái thành-phố đẹp này!

~~~~ - Tao cũng nghĩ vậy, Nam trả lời tôi.”

Không ngờ sau này khi có dịp chôn nhím s, chôn nôi làm việc là ĐÌNH LANG chôn được ngay thành phố đẹp của Đà Lạt, nôi mình đã từng ghé thăm trước đây và cũng chính từ đây đã gặp lại Nguyễn Đình Nam (mà biển bè th ng gọi là Nam Đình):

“Thì là mình gặp ở Đà Lạt mà tôi ôm ấp từ lâu bấy giờ đã trở thành sự thật. Từ ngày trở về Đà Lạt thì n này sẽ không còn gặp ai là biển bè cũ nữa, nhưng tôi không gặp tôi lại gặp lại cả Nam Đình và Mai Đen nữa. Nam bấy giờ đã là một Sĩ Quan quân sự, đóng ở ở Nguyễn Tri Phương ở xã Đà Lạt; Mai Đen bấy giờ không còn mang cái tên ng ngh ch xa nữa, cô đã là một thi u n xinh đẹp, và là một ca sĩ nôi tiếng của các vũ trường và phòng trà ở Đà Lạt. Chúng tôi gặp nhau, mừng rỡ, rồi cùng nhau ng i u ng cà phê ở Nhà Th y T bên hồ Xuân Hương, nhớ lại những kỉ niệm xa xưa...”

ĐÌNH LANG hỏi từng ng lại những ngày khi ở ở u cu c tình của mình trong thời gian phố đẹp của thành phố Đà Lạt và sau cuộc hôn nhân đẹp đẽ là năm cô con gái quý n n ra đời. Một trong những cô con gái đó hiện nay lại là ca sĩ nh c tr duyên dáng từ khi ngo i mang tên Diễm Liên:

“Tôi đã gặp và yêu một ng ở con gái ở ở Phan Đình Phùng. Nàng tên là Thu Liên.

~~~~ Liên sinh ra và lớn lên ngay ở thành phố Đà Lạt, ng ở con gái mang những nét đẹp và của dáng đẹp của th u n Đà Lạt mà tôi vẫn đi tìm từ lâu.

~~~~ Bạn đồng nghiệp, tôi lại nhớ lại lời của anh Vân tôi:

~~~~ - Nếu của u mu n ch n nôi nào làm quê hương su t đời, thì cách từ nh t là của hãy của i ng ở con gái xinh đó làm vợ, thì của c đời của u sẽ gặp n bó vợ xinh đó mãi mãi.

~~~~ Tôi yêu Đà Lạt, tôi yêu con gái Đà Lạt, và tôi đã xin phép Mẹ tôi cho tôi được làm đám cưới với Thu Liên (tên nàng) ngay ở thành phố Đà Lạt này. Hôm đám cưới chúng tôi, được ng nhiên là có sự tiếp tay của Nam Đình, Lê Mai và các biển Đà Lạt của tôi.

~~~~ Thời gian th m thoát trôi qua th t mau, một ngày nào mà bấy giờ trong gia đình chúng tôi đã có thêm năm cô gái Đà Lạt nữa. Ng ở ta th ng nói là “ngũ long công chúa” là từ nh t, Th y Bói Chiêm (biển của tôi cây số 4 Đà-Lạt) cũng nói th, và tôi cũng hy vọng vậy.

~~~~ Với tên Thu Liên, do đó tôi bạn có ý nghĩ “tôi u lâm” là từ tên “ngũ long” của tôi theo tên Liên của Mẹ, chỉ khác cái tên lót (còn cái h v n là Đình T n của tôi!), để sau này con gái sẽ theo mẹ lên núi Lang Biang, còn tôi sẽ xuống biển n s ng một mình vì không có con trai...”

Cabarez... năm xưa, với tập nập khách Đà Lạt hào hoa đến khiêu vũ các dancing này hàng đêm. Hình ảnh những người hát ca các ca sĩ ngày đó như Thu Hồng, Thùy Hồng, Thúy Nga (với các nhạc-sĩ HTT), Lệ Thu, Khánh Ly (đặc biệt Mai Bình tôi ngày xưa), Anh Thơ, Phong (Trưởng Chính Trị Kinh Doanh Đà Lạt) vẫn còn đang vang lên trong đêm nay.

“Tôi và Thu Liên đến như là thi gian cách đây bốn mươi năm trước, chúng tôi đã từng hẹn hò nhau cũng nơi đây, cùng đến nhau đi ăn cơm tám tháng với thi đồng đến chua, từng đúc thi t của tôi m của M Hồng bên kia đến, rồi cùng vào quán Cà Phê Tùng gần đó để nhấm nháp ly cà phê đen thơm nóng, trước khi đi nhau trong tình nhạc Vũ-Trưởng La Tulip Rouge này...”

Bao người của Đà Lạt ngày tháng cũ đã cùng đến ngắm với những dòng chữ ký trên vì thi hình ảnh mình thu nào trong đó.

NGUYỄN ĐỨC NAM

Người bạn ngày xưa Đình Lang lên chơi thăm Đà Lạt là NGUYỄN ĐỨC NAM. Đà Lạt đã gieo vào tâm hồn NGUYỄN ĐỨC NAM thu trai trẻ những nét đẹp ưu tiên. Bằng bác trong những dòng nhạc trẻ tình của mình sau này biết bao niềm đã được ghi lại với cõi lòng nhưng nhớ về Đà Lạt những ngày tháng cũ... Có lẽ đây là người nhạc sĩ viết nhiều về Đà Lạt nhất!

Trời Đà Lạt se lạnh. Cái lạnh lạnh dẫu chiu, mơn man da thịt. Thành phố như bỗng biến đổi mà mát mẻ sảng khoái mơn mơn khi lòng người dễ dàng tình mình cũng bỗng biến đổi, nơi trôi. Đồi núi mà sảng khoái đến thêm bỗng như rừng thông thảnh thơi, tiếng thông rì rào quanh năm như tiếng thì thầm thì của đôi kẻ yêu nhau. Khi màn đêm buông xuống con đường vắng vẻ ánh trăng. Ánh trăng nhuộm mái tóc thơi, chày dài theo bước và trời dài trên mặt đường theo bước chân tình yêu. Nhạc sĩ của những viết nhạc phẩm “*Sáng đêm*”:

*“Đi thông ngát xanh.
Màn màng chìm trong khói sương...
Đàn én chao về chốn nao in dáng chi u...”
“Trăng úa rơi trên tóc ai dài hoang dã i...
Sáng ngời t ngời và qua đời xưa...”
“Đi thông tím trắng vàng rơi như u xưa
nhớ nơi Thiên Đàng... ngóc ngà u th...”*

Thành phố thanh bình, êm , con đường vắng vẻ như thêm cõi hời và đi u ki u cho đôi tình nhân thêm khng khít trong nhạc phẩm “*Một thoáng yêu xưa*”:

*“Độc vọng vãi vãi hôn ngậy dãi...
Tay trong tay xin cùng lịc lịc Thiên Thai...
Ngày ấy khi đôi ta còn ngây thơ...”*

Tôi đứng núi cao bước chân ngó tình thơ dục xuông vũng thơ p thoai thoai, xuông thung lũng. Tôi thung lũng băng ngang qua các cánh rừng rậm rậm sánh vai trờng vờng nhỡng con đờng vờng quanh co ven hồ. Bóng ngó i yêu thoáng hi n trong nh c ph m *“Dáng ai bên hồ”*:

*“Trờ gió l nh cãm, đờng vờng hờ hoang,
bờ t đàu tìm nhà ai m êm...”
“M a khuya rờ i bu n trên phím ch ,
ờ t Dáng Ai Bên Hồ , cho làn mây đờ m sờng...”*

Đà Lạt là thành phố của hoa. Tên mọt loài hoa đờng nh c nh đờn nhi u nh t đó là hoa anh đào. Hoa đua nhau khoe s c. Hoa đào r c r kh p n i, t i th m nh môi ng i yêu trong nh c ph m *“M t thoáng yêu x a”*:

*“Bóng em vờ trong n i nh , ng t ngậy vờng h n tôi...
Nh mãi hình dáng em yêu ki u...
Hãy hãy n môi i i hoa đào...”*

Hoa pensée tím tím tờng làm s gi c a m i tình đờu thu nào đờng ghi i trong nh c ph m *“Tình khúc ngàn năm”*:

*“Th yêu em mãi...
Nh yêu Pen-sée năm x a ngậy thơ k p trong lá thơ đ u...
Th yêu em mãi... nh m i quen nh v n vờng...”*

Đờn v i Đà Lạt con ng i th y r n rã trong tâm hồ n cái tình c m lãng m n đ y vãn ngh . Gi ng hát, i ca, ti ng nh c nh ch t xúc tác nh nhàng đ a con ng i vào tình yêu. Khi màn đêm buông xu ng, t nh ng h p đêm vắng vờng ra ti ng hát n c n th m đ m mãi lòng ng i trong nh c ph m *“Sờng đêm”*:

*“Ti ng hát Liêu Trai âm vang vờ trờng đó...
Ti ng khóc ca nhi khôn v i trong m n i...
Cu c đ i ôi l loi...”*

L i ca, ti ng nh c in sâu mãi vào tâm kh m ng i nghe, âm thanh tr tình nh g i ra hình

Như tuy vậy dù đôi khi không niềm còn lại là đau thối ng, phải chăng đây là một thú đau thối ng như nhạc phẩm “Chị u như” đã ghi lại:

“Như c thu réo rít tình khúc mà h...
Lời hát lóng lánh pha lê... Còn đó dĩ vãng xa mà ...”
“Đàn tàn canh thâu đàn khóc...
Phím đàn xa lạ làng thôi...”

Nhạc NGUYỄN ĐỨC NAM có bài mang thể điệu “slow” da diết, nồng nàn, có bài mang nhịp điệu “valse” quay cuồng, quý phái, có bài mang nhịp “bolero” tuôn vui, nhí nhảnh, lại có bài mang điệu “tango” uyển chuyển, thanh lịch. Như ng lại nhạc nói chung, tất cả đều man mác một nỗi buồn. Một cái buồn đã rọi chiếu bóng dáng Đà Lạt. Nhạc phẩm ghi năm 1966 mang tựa đề “Sống đêm” (trước kia được đặt tên là “Ban đêm miền sống đêm”) đã bộc lộ ra cái cô đơn thẫn thẫn vì dang dở, vì biệt ly:

“Giờ tìm đâu người yêu,
ngày xa hân hoan... muôn kiếp bên nhau...”
“Cuộc đời ôi thôi... Tình đâu bền mãi như ngày xưa...”
“Em yêu ơi! Bây giờ ta cách chia...
Hàng ngàn môi xa chia tàn trong giờ c...”

Vài năm sau, vào năm 1969, nhạc viên mang cái nhung nhàng dĩ vãng xa xa trong bài “Đáng ai bên hi”:

“Chị u ghé miền cao,
tìm bóng người xa ân tình chớ phút luyến trao...”
“Dĩ vãng chớ phai mờ,
tình đó không bao giờ nhạt nhòa trong đời yêu...”

Vài chục năm sau, vào năm 1993, trong cuộc sống xa xa, nhạc viên buồn ngủi, vẫn quen quen vì dĩ vãng Đà Lạt như trong bài “Mặt thoáng yêu xa”:

“Tiếng thối ng người trong dĩ vãng
phút giây êm đềm qua...
Người cũ sao không bao giờ quên nhau...
Tình nào có như thối ng nào người đâu?”

Đúng ba chục năm sau, vào năm 1996, bản “Mùa trên thung lũng Hoàng” vẫn còn vang vọng nơi chia ly, ngăn cách âm thanh cùng nỗi hoài vọng trên đất khách. Nhạc sĩ nhạc lí phong cảnh thiên nhiên đôi khi chấp chận mở cửa qua màn mưa. Mệt mỏi mưa như nhàn, rí rích, dai dẳng như tiếng còi cho đôi kẻ yêu nhau có dịp sát lại gần nhau hẳn để truy vấn hỏi thăm cho nhau:

“Chị u xưa Mùa Trên Thung Lũng Hoàng...
mệt mình ta vui nghe... lí thú xưa như dĩ...
Chị u xưa mùa trên thung lũng hoàng...
đông tình quên lí và... dĩ êm như suối m...”
“Chị u nao... mùa rồi trên phố buồn...
Mùa giảng mùa núi dĩ... Chấp tình nhân vai sánh vai...”
“Nghe lí lí... cuộc tình chia cách hoài...
Thuyền tình đã đi m rồi... mà lòng như suối dĩ...
Chị u nay mùa rồi trên phố nghe...
Mệt mình trong phố buồn chấp nh lòng như còi h...”

Hình ảnh Đà Lạt đầy ắp trong tâm hồn người nhạc sĩ. Nơi như nhưng trào dâng qua cửa sổ thư kí mới, nhợt nhạt trong kí ức sống tha hồ, thảnh thơi thành nhạc phẩm của nhạc năm sau năm 2000. Tình của nhạc sĩ vẫn thành phố sống ng mù quạ thốt sâu đằm và mãi thuy chung. Mệt trong nhạc tình khúc day dứt đó là bản nhạc “Đà Lạt, mệt trí thú ng nh”:

“Tìm đâu thuy nả nhạc êm dĩ cũ? Tìm đâu thuy nả nhạc khung trí nh? Đà Lạt yêu dĩ u chìm trong bóng dĩ u.
Kể niềm yêu dĩ ng vẫn vẫn ng bao ngày. Nghe lí lí có biết lòng ta như hoài?
Mệt dĩ u thu xưa trong mưa lí nh dĩ n thăm tôi. Thảnh gian như mây trôi. Nghe lí lí m vẫn chấp xa dĩ.
Vng xa dĩ ý th. Vng tan dĩ c m. Ái ân dĩ hng h...
Còn đâu môi hôn ngát hng. Vng xa dĩ dĩ ng ca. Héo hơn dĩ kĩ p hoa. Đáng yêu dĩ dĩ xóa nhòa. Trí vng ngày xưa dĩ u th...
Chị u nay hoang vng lòng mênh mang nh. Phút giây thn tiên dĩ em. Tìm đâu năm tháng tình yêu ngây ng t, niềm vui dĩ m dĩ... Luyng thng không nh t phai.
Khúc ca xưa còn đây. Nét yêu xưa dĩ thay. Hn vng n mong tình dĩ m say.”

(Trích: “ĐÀ LẠT NGÀY THÁNG CŨ”

Số n ghi : LS. Ngô Tấn Giao)

**ĐÀ LẠT
NGÀY THÁNG CŨ**

SOẠN GIẢ:
NGÔ TĂNG GIAO
LUẬT SƯ ĐÀ LẠT
HUYỀN TRÂM XUẤT BẢN 2010